

Over Watou hangt een sluier van weemoed

Reportage

Schallend spektakel is er ook, maar kunst- en poëziefestival in Watou is deze keer gekleurd door de dood van Hugo Claus.

Van onze medewerker Paul Depondt

WATOU Nooit was Watou zó weemoedig. Terwijl het dit jaar gekozen thema van de poëziezomer juist zo energiek klonk. 'De mobiliteit': een woord dat vleugels krijgt, een dynamische beeld, waarin alles beweegt.

Tijdens de voorbereidingen stierf Hugo Claus, een van de dichters die in het kunstenaarsdorp meerdere malen werd gefêteerd. Daardoor kreeg de poëziezomer, die al sinds 1980 wordt georganiseerd, dit jaar een heel andere kleur en toon. Als bezoeker loop je met een enigszins eerbiedige tred door het weiland.

De stem van de overleden dichter weerklinkt op alle zolders en in stallingen waar poëzie te lezen is

en kunstwerken te zien zijn: behalve in de dorpskerk. Op schermen zie je Claus achter het spreekgestoelte tijdens het voorlezen, met die licht ironische stem: 'De sporen/ van wat een gedicht was,/ meestal een vergelijking/ en nu ligt er een lijk van woorden/ die ooit ontdooven.'

Aan die stem valt niet te ontkomen; Claus is alom aanwezig en dat zet een deftige toon.

Toch is het festival niet alleen een hommage. Het is soms ook schallend spectaculair. De Italiaanse curator Giacinto Di Pietrantonio selecteerde, net als vorig jaar, een aantal krachtige statements. Zoals een onthutsend werk van de Italiaanse Paola Pivi, waarvoor ze in 1999 de Gouden Leeuw kreeg op de Biënnale van Venetië. In de Douviahoeve ligt een compleet gevechtsvliegtuig ondersteboven, wiebelend na een crash, waarvan alleen de staartvleugel in een blok cement is verankerd.

Het Argentijnse duo Lucy en Jorge Orta bouwde in een van de stallingen een tentenkamp met kleurige vlaggen, wimpels en aan het

Lucy en Jorge Orta, Antarctic Village.

zeil genaaide stoffen handschoenen die als het ware elkaar de hand kunnen reiken. De titel is sprekend: *Antarctic Village - No Borders Dome Dwelling*. Op twee video-schermen worden documentaires geprojecteerd over een internationale expeditie op de Zuidpool.

Het is een van de meest hoopvolle en utopische beelden in Watou, waar vooral de melancholie de boventoon voert. Of zelfs de angst voor de snelheid waarmee de hele wereld wordt overgeleverd aan nietsontziende globalisten.

'Dat de verte nabijer dan ooit was', luidt de titel van de manifestatie, naar een versregel uit de bundel *Totaal witte kamer* van Gerrit Kouwenaar. Er is geen stilstand. Of men nu voorwaarts of achterwaarts loopt, terugblijkt of vooruit kijkt, je ontsnapt nooit aan de beweging. 'Men laat zich door het verlangen naar snelheid meeslepen', zegt organisator en dichter Gwy Mandelincx. Maar tegelijk 'doen kunstenaars niet echt vrolijk over die thematiek'. Er is verweer.

Sommige kunstenaars willen in hun gedichten of beelden 'de tijd bevroren'. In het Blauwhuys krijg je op de hooizolder een video te zien van opstijgende en dalende miniaturvliegtuigen in de woon- slaapkamer van de Japanner Hiraki Sawa. Ze vliegen op en af, door het venster naar buiten en naar binnen. Soms lijkt het een volkomen onbeweeglijke wereld, soms ga je van al dat vliegen duizelen.

'In beweging blijven/ desnoods pas op de plaats', klinkt de slotregel van het gedicht van Hester Knibbe. In de zomerse poëzieparade van Watou, gaat het over 'ver' en

'nabij' of 'snelheid' en 'stilstand'. Haast alle gedichten staan te lezen op spiegels, waarin de lezer zichzelf ziet tussen de regels, omdat die spiegels de verte naderbij brengen. Dat is ook wat woorden doen: de lezer van het gedicht dichterbij brengen.

Naast de vliegtuigjes van Hiraki Sawa zijn Panamarenko's zwevende *Batopillo* of de 'houten auto' waarmee Joost Conijn door oorlogsgebieden reist, uitgesproken verbeeldingen van de moderne mobiliteit.

Veel kunstwerken zijn echter geen illustraties bij het thema, noch spiegelbeelden van de dichtregels. De Duitse Anne Wenzel construeerde een soort maquette van een uitgestorven en uitgerookt 'silent landscape'. En de regenboog, die Jiang Zhi in zijn videowerk aan het Chinese firmament tovert, is weliswaar erg fleurig maar blijkt achteraf samengesteld uit de logo's van tientallen multinationals. 'Schaduw komt over ons blikveld scheren', luidt een vers van Paul Demets. Over Watou hangt een sluier van weemoed.

Elke editie van de poëziezomer heeft een kleur. De ene keer het kopergeel van de fanfare, de andere keer het groen van de bosschages, dit keer het blauw van de melancholie. De expositie heeft ook altijd een andere toon; soms opgewekt, dan weer timide, nu weemoedig. En elke keer is er een ander tempo, een andere tred. Nu eens haastig, meestal gemoedelijk en dit jaar - uit eerbied voor de overleden Hugo Claus - een ingehouden, zelfs doodstil moderato cantabile.

'Dat de verte nabijer dan ooit was' - Poëziezomer Watou. t/m 7-9. www.poeziezomerswatou.be

Tot en met **25 augustus** is **OOG**, de kunstenaarsserie op vk.nl, een podium voor u. Kijk op vk.nl/zomeroog en stuur ons voor **21 juli** uw mooiste **foto's**, passend in het thema van de week. **Elke week** wordt een **winnaar beloofd** met het boek *De wereld volgens Gorilla*. Het eerste **thema** is: **mooi/lelijk**